

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURASI
HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI
KURASHISH DEPARTAMENT

“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY
XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI TO‘PLAMI

FUQAROLAR PLASTIK KARTALARI KIBRXAVFSIZLIGINI TA’MINLASH
TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH” (MY CARD MOBIL ILOVASI)

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

*Elektron nashr. 329 sahifa.
2026-yil, fevral.*

Bosh muharrir:

Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Nasimov Rashid

Muharrir:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner:

Egamberdiyev Elyor

Tahrir hay'ati:

1. Mo'minov Bahodir (hay'at raisi)	12. Xamza Eshankulov (O'zbekiston)
2. Rashid Nasimov (hay'at raisi o'rinbosari)	13. Iles Xujayarov (O'zbekiston)
3. Marat Raxmatullayev (O'zbekiston)	14. Mexriddin Raximov (O'zbekiston)
4. Muxammadjon Musaev (O'zbekiston)	15. Murodjon Sultanov (O'zbekiston)
5. O'tkir Xamdamov (O'zbekiston)	16. Bekmurodov Ulug'bek (O'zbekiston)
6. Ali Xikmet (AQSh)	17. Alisher Qobilov (O'zbekiston)
7. Dmitriy Rodionov (Rossiya)	18. Iroda Abdullaeva (O'zbekiston)
8. Dilnoza Muhammadieva (O'zbekiston)	19. Burova Ekaterina (Rossiya)
9. Gayrat Ishanxodjaev (O'zbekiston)	20. Xodiyeva Gulmira (O'zbekiston)
10. Nodir Rahimov (O'zbekiston)	21. Sultonboyeva Munira (O'zbekiston)
11. Akmal Abdusalomov (J. Koreya)	

Jamoatchilik kengashi:

1. Gul Tokdemir (Turkiya)	8. Olga Dzyabenko (Ispaniya)
2. Umid Axmedov (Daniya)	9. Stefani Estlund (Lyuksemburg)
3. Marko Porta (Italiya)	10. Sanjar Iskandavor (O'zbekiston)
4. Xristo Beloov (Bolgariya)	11. Aydos Sarsembayev (Qirg'iziston)
5. Muxriddin Muhitdinov (J.Koreya)	12. Svetomir Vasilev (Bolgariya)
6. Boshtyan Brumen (Sloveniya)	13. Pap Solt (Vengriya)
7. Bibigul Koshoeva (Qirg'iziston)	

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIYA SOHASINING INNOVATSION RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	7
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Mamadyarovna Go'zal Norboyevna	
MOLIYAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI CHEKKA HUDUDLARDA IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	13
Eshov Mansur Po'latovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURA HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISH DEPARTAMENTI FAOLIYATI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI O'RNI.....	20
Babadjanov Atxam Axmadjanovich	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	26
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA XIZMATINING FISKAL FAOLIYATIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI. 32	
Farxodov Farrux Furqatovich, Toshpo'lotova E'zoza Latifjonovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI QISQARTIRISH YO'LLARI	38
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA TO'LOVLARINI UNDIRISHNI RAQAMLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI	43
Pardayev To'liqin Nasirovich	
QARZ MUNOSABATLARINI RAQAMLASHTIRISH: IQTISODIY VA HUQUQIY MUNOSABATLARDAGI AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	47
Quramboev Jamshid Rashid o'g'li	
EVALUATING THE EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN USING A MULTIPLE LINEAR REGRESSION MODEL.....	50
Rakhimberdiev Kuvonchbek Bakhtiyorovich	
TASHQI SAVDO OPERATSIYALARIDA DEBITOR QARZDORLIKLARNI BOSHQARISHNING RAQAMLI MODEL VA RISK- MONITORING TIZIMI	56
Tashmuxeimedov Dilmurod Mirabzalovich	
WAYS TO REDUCE THE RISK OF DIGITAL ATTACKS IN BANKING AND GOVERNMENT FINANCIAL SYSTEMS.....	62
M.N. Umarova	
MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH KICHIK BIZNES IQTISODIY XAVFSIZLIGINI MUSTAHKAMLASH OMILI SIFATIDA.....	69
Abduxakimov Eldor Djaloliddinovich	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY MASALALARI.....	76
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich	
MAHALLIY GILAM ISHLAB CHIQUVCHI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKDA TAHDIDLARNI KAMAYTIRISH YO'LLARI.....	81
Arziyeva Sevinch Shomurot qizi	
TASHQI SAVDODA XATARLARNI KAMAYTIRISHDA SAVDONI MOLIYALASHTIRISH VOSITALARIDAN FOYDALANISH.....	85
Babadjanov Shuhrat Atxamovich	
KORXONALAR IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING KONTSEPTUAL VA METODOLOGIK ASOSLARI.....	92
Jamoliddinov Jobirbek Bohodir o'g'li	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHLTLARI.....	97
Karimov Alibek Valiyevich	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQUVCHI OMILLARI NOMUTANOSIBLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH VA UNI BARTARAF ETISH MEXANIZMI.....	102
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna	
КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В МАЛОМ БИЗНЕСЕ С ПОМОЩЬЮ SWOT-АНАЛИЗА.....	108
Набиев Бехзод Шавкатович	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH HAMDA QO'LLAB-QUVVATLASHNING ILMIY-AMALIY JIHLTLARI.....	114
Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna, Teshayev Sayimbek	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	120
Toxirova Mushtariybegim Yashnarjon qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH STRATEGIYASI	124

Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Umarova Nargiza Xoldarovna

РАЗРАБОТКА ЭФФЕКТИВНОЙ СТРАТЕГИИ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТЕКСТИЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ..... 134

Турсунов Бобир Ортикмирзаевич

KIMYO SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH
SAMARADORLIGINI OSHIRISH 141

Tursunxo’jayev Sardor Jamoliddin o’g’li

MAMLUKAT QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI MOLIVAVIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNING
EKONOMETRIK TAHLILI 147

Umarova Nargiza Xoldarovna

YENGIL SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI..... 154

Sadriddinova Nigora

RAQAMLI MOLIVAVIY INKLUZIYA VOSITALARI ORQALI TUMANLAR O’RTASIDAGI IJTIMOYIY FARQNI KAMAYTIRISH MODELI....
162

Xakimov Ziyodulla Ahmadovich, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o’g’li

O’ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O’RNI 170

Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o’g’li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH: O’ZBEKISTON
BOJXONA ORGANLARI TAJRIBASI 176

Makamov Z.X., Soatov S.S.

RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI XALQARO SAVDODA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH MUAMMOLARI VA ULARNI
BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI..... 182

Muxtorov Boburmizro Bahodir o’g’li

RAQAMLI TO’LOV TIZIMLARI VA ELEKTRON HISOB-KITOBLARNING YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI KAMAYTIRISH
MEKANIZMLARI..... 188

Norsafarov Bunyodshoh Muhiddinzoda

PROSPECTIVE INDICATORS FOR MANAGING THE LEGALIZATION OF THE INFORMAL SECTOR AND INFORMAL EMPLOYMENT
IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 192

Qoraboyev Nuriddin Pardaboy o’g’li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN AHOLIGA KO’RSATILAYOTGAN BANK
XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING RAQAMLI YO’NALISHLARI..... 196

To’patillayeva Gulnoza Sirojiddin qizi

BIG DATA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA SOLIQ RISKLARINI ANIQLASH VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH
IMKONIYATLARI..... 201

Yakubova Nargiza Tursunbayevna, Maxmudov Jasurbek Ulug’bek o’g’li

SOLIQLAR YOKI BOSHQA MAJBURIY TO’LOVLARNI TO’LASHDAN BO’YIN TOVLASH JINOYATI VA UNING MAMLUKAT
IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIRI..... 208

Axmedov Zafar Bozorboyevich

DAVLATLARNING IQTISODIY JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHDAGI XALQARO HAMKORLIGI: XALQARO TASHKILOTLAR,
FATF STANDARTLARI VA AMALIY MEKANIZMLAR..... 213

Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

IQTISODIY JINOYATLARNI ANIQLASH VA ULARGA QARSHI KURASHISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING O’RNI ..221

Faxridinov Zafarjon Faxridin o’g’li, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI 226

Azlarova Mushtariybegim Abror qizi

RAQAMLI TO’LOV TIZIMLARI XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA DAVLAT INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARINING ROLI..... 232

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Azlarova Aziza Axrorovna

MOLIVAVIY SAVODXONLIK TUSHUNCHASI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O’RNI..... 238

Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi, Sattorova Nasiba G’anijon qizi

AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH BO’YICHA XORIJIY ILMIY YONDASHUVLAR
TAHLILI 244

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Muzaffarova Dilbar Mamlatif qizi

MAHALLIY OLIMLAR TADQIQOTLARIDA MOLIVAVIY SAVODXONLIK VA BANK XIZMATLARI MASALALARI 251

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi

BANK PLASTIK KARTALARI VA SHAXSIY HISOB RAQAMLARINI NAZORAT QILISH TIZIMINING
NAZARIY ASOSLARI..... 258

Azlarova Aziza Axrorovna, Sattorova Nasiba G’anijon qizi

AUTENTIFIKATSIYA SXEMALARINI TAHLIL QILISH VA ULARNING AFZALLIKLARI HAMDA KAMCHILIKLARI..... 265

Ahmedova Nilufar Shukratovna, Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna PLASTIK KARTALAR XAVFSIZLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI MAVJUD KIBRXAVFSIZLIK TAHDIDLARI TAHLILI	272
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLARDA PLASTIK KARTALAR VA RAQAMLI TO'LOVLAR XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH TAJRIBALARI: FINTECH PLATFORMALARINING QIYOSIY TAHLILI VA MYCARD MOBIL ILOVASINI TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA TAVSIYALAR	278
Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Mashrapova Sabina Turobjonovna AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA IJTIMOY TARMOQLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA INDIKATORLARI	285
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI	292
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	298
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ УЗБЕКИСТАНА.....	305
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна MOLIVAVIY INKLIZIYADA KIBRXAVFSIZLIKNING O'RNI VA UNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: BANK MOBIL ILOVALARI MISOLIDA.....	313
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi MOLIVAVIY XIZMATLARDAN FOYDALANISHDA SOLIQ SAVODXONLIGINING O'RNI	318
Irgashev Anvar Farxodovich RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALTERNATIV KREDIT SKORING TIZIMLARINING AHAMIYATI	322
Lazizbek Ravshanov Baxtiyor o'g'li THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS	325
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli O'ZBEKISTON KORXONALARIDA BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH AMALIYOTINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	328
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi THE ROLE OF RITUALS IN ATTRACTING TOURISTS.....	331
Freshta Qayoumi O'ZBEKISTONDA REKREATIONS TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	333
Po'latova Mavluda Sanjar qizi O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARMOQLAR KESIMIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	336
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIDAN O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AMALIYOTIDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI VA RIVOJLANISH MUAMMOLARI	340
Valijonov X.A. IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDAGI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGI MASALALARI	344
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich KIMYO SANOATI KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNI OSHIRISHNING MAKRO DARAJADAGI TAHLILI	347
Suyarov Shahzod Salim o'g'li INVESTITSIYON MUHITNI SAMARALI BOSHQARISHDA INNOVATSION OMIL TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	350
To'rayev Jasurali To'rayevich SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING IQTISODIY MEXANIZMI: DH-ROI-EM MODEL ASOSIDA	353
Omonov Olim Murodullaevich	

РИСКИ ЛИКВИДНОСТИ ПРИ ОБЕСПЕЧЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ.....	355
Садыков Азиз Миршарапович	
THE ROLE OF TECHNOLOGY IN RESTAURANTS AND ENHANCING OFFERINGS FOR TOURISTS.....	358
Freshta Qayoumi	
INVESTITSIYA FAOLLIQI MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIK OMILI SIFATIDA	360
Islamov Anvar Ashirqulovi	
ASSESSING DIGITAL MATURITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: AN INTEGRATED FRAMEWORK APPROACH	363
Berdiyev Temurbek Makhmudullo ugli	
SANOAT TARMOG'INI IQTISODIY RIVOJLANTIRISH VA UNDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	363
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
CHANGES IN TEXTILE INDUSTRY OUTPUT AND THE FACTORS INFLUENCING IT	367
Xushvaqtov Shuhrat Abduraufovich	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY HISOBOTI AUDITINING NAZARIYMETODOLOGIK ASOSLARI	371
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARI AUDITINING HUQUQIY-ME'YORIY ASOSLARI VA HOZIRGI HOLATI.....	373
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
KAM XARAJATLI TASHUVCHILAR MODELINING MOHIYATI	376
Suyunov Alisher	
O'ZBEKISTONDA EKOLOGIK MEHMONXONALAR FAOLIYATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA HORIJIIY TAJRIBANI QO'LLANILISHI.....	379
Abidova Dilfuza Igamberdievna	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ТУРИЗМЕ КАК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦИИ СПРОСА И ПРЕДЛОЖЕНИЯ.....	382
Абидова Дилфуза Игамбердиевна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH.....	385
M. M. Abdurahmanova	
ERKIN IQTISODIY ZONA ISHTIROKCHILARIGA BERILGAN SOLIQ IMTIYOZLARI	389
Davlayev G'olib Ashurovich	
KIMYO SANOATI KORXONALARIDA YASHIL TRANSFORMATSIYA VA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI	392
Xaydarova Kamola Axinjanovna	
ERKIN IQTISODIY ZONALARDA FAOLIYAT YURITUVCHI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI ZAMONAVIY INFRATUZILMA BILAN TA'MINLASHNING HUQUQIY VA IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	395
Davlayev G'olib Ashurovich	
O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA INSTITUTIONAL ISLOHOTLAR	398
Asadova Maftuna Sa'dullayevna	
YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIVALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	401
Xolikov S.X.	
YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIVALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	404
S.X. Xolikov	
DAROMADLAR VA XARAJATLARNI BOSHQARISH KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	408
Aymuxammedova Amina Kakajanovna	
QISHLOQ XO'JALIGI AGROTEKNOLOGIYALARINI MOLIVALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	411
Jolibekov Vladimir Baxtiyarovich	

TOWARDS A GREEN ECONOMY IN UZBEKISTAN: REGIONAL DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL CHALLENGES	413
Khakimdjanova Surayyo Khabibullayevna	
TOWARD RESPONSIBLE HYDROCARBON DEVELOPMENT: SUSTAINABILITY AND ENVIRONMENTAL ACCOUNTABILITY.....	417
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi	
MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING INSTITUTIONAL MECHANISMS	420
Islamov Anvar Ashirqulovich	
O'ZBEKISTON SANOAT TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA IQTISODIY KO'RSATKICHLARI DINAMIKASI.....	423
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING ONLAYN XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	427
Jumaniyozova M. Y.	
HAVO TRANSPORTIDA YUK TASHISH BOZORIDA KICHIK TADBIRKORLIKNING TASHKILIY-HUQUQIY SHAKLLARI: GSA/ GSSA AGENTLIK HAMDA EKSPEDITORLIK MODELLARI TAHLILI	430
Anvarova Dilfuza Abdusattor qizi	
RAQAMLI PLATFORMALAR VA IJTIMOIIY MEDIA TARMOQLARINING TURIZM SOHASIDA ISTE'MOLCHI XATTIHARAKATLARIGA TA'SIR MECHANISMS	435
Jumayev Bobomurod Nurmaxmat o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ELEKTRON XIZMATLARNING ISTIQBOLLARI VA TAHLILI	438
Otaboyev Nodirbek Oybek o'g'li	

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ELEKTRON XIZMATLARNING ISTIQBOLLARI VA TAHLILI

Otaboyev Nodirbek Oybek o‘g‘li
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
“Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi katta o‘qituvchisi
E-mail: n.otaboyev@tsue.uz

Annotatsiya. Mazkur tezisda O‘zbekiston Respublikasida elektron xizmatlar bozorining hozirgi holati tahlil qilinib, uning rivojlanish tendensiyalari va istiqbolli yo‘nalishlari yoritilgan. Elektron xizmatlarning rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar va mavjud muammolar o‘rganilib, ularni bartaraf etish bo‘yicha ilmiy jihatdan asoslangan takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: elektron xizmatlar, raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat, raqamli platforma, internetdan foydalanish darajasi, raqamli savodxonlik, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari.

Abstract. This thesis analyzes the current state of the electronic services market in the Republic of Uzbekistan and highlights its development trends and promising directions. The factors influencing the development of electronic services and the existing challenges are examined, and scientifically substantiated proposals for addressing these challenges are developed.

Keywords: electronic services, digital economy, electronic government, digital platform, level of internet usage, digital literacy, information and communication technologies.

Аннотация. В данной работе проанализировано современное состояние рынка электронных услуг в Республике Узбекистан, а также освещены тенденции его развития и перспективные направления. Рассмотрены факторы, влияющие на развитие электронных услуг, и существующие проблемы, разработаны научно обоснованные предложения по их устранению.

Ключевые слова: электронные услуги, цифровая экономика, электронное правительство, цифровая платформа, уровень использования Интернета, цифровая грамотность, информационно-коммуникационные технологии.

KIRISH

Hozirgi davrda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi iqtisodiy munosabatlar tizimini tubdan o‘zgartirib, xizmatlar sohasining elektron shaklga o‘tishini ta’minlamoqda. Elektron xizmatlar aholi va tadbirkorlik subyektlarining vaqt va moliyaviy resurslarini tejash, davlat boshqaruvi samaradorligini oshirish hamda iqtisodiyotning raqobatbardoshligini ta’minlashning muhim omiliga aylandi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmonining [1] qabul qilinishi elektron xizmatlar rivojlanishida yangi bosqichni boshlab berdi. Strategiya doirasida davlat xizmatlarini to‘liq raqamlashtirish, raqamli infratuzilmani rivojlantirish, aholining raqamli savodxonligini oshirish va IT sohasida milliy kadrlar tayyorlash bo‘yicha aniq maqsadlar belgilangan. Shu munosabat bilan mamlakatimizda elektron xizmatlar bozorining hozirgi holatini tahlil qilish va uning istiqbolli yo‘nalishlarini aniqlash muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Elektron xizmatlar deganda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, xususan, internet tarmog‘i orqali masofadan turib ko‘rsatiladigan xizmatlar majmui tushuniladi. Ular davlat elektron xizmatlari (G2C, G2B), elektron tijorat, elektron bank va to‘lov xizmatlari, elektron ta’lim, telemeditsina hamda raqamli platformalar orqali ko‘rsatiladigan boshqa xizmat turlarini o‘z ichiga oladi.

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda elektron xizmatlar rivojlanishining tahlili quyidagi ijobiy tendensiyalarni ko‘rsatmoqda. Birinchidan, raqamli infratuzilma jadal rivojlanmoqda: internet foydalanuvchilari soni barqaror o‘sib, mobil internet qamrovi aholining katta qismini qamrab olmoqda, optik tolali aloqa liniyalari uzunligi bir necha barobar oshdi. Ikkinchidan, Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali (my.gov.uz) orqali ko‘rsatilayotgan elektron davlat xizmatlari soni va ulardan foydalanuvchilar auditoriyasi yildan-yilga kengaymoqda. Uchinchidan,

BMTning Elektron hukumat rivojlanishi indeksi (EGDI) bo'yicha O'zbekiston ko'rsatkichlarida ijobiy o'zgarishlar kuzatilmoqda. Bu elektron hukumat tizimini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar natijalarini ifodalaydi.

To'rtinchidan, moliyaviy xizmatlarning raqamlashuvi yuqori sur'atlarda kechmoqda: masofaviy bank xizmatlaridan foydalanuvchilar soni sezilarli darajada oshdi, mobil to'lov ilovalari (Click, Payme, Uzum va boshqalar) aholining kundalik hayotining ajralmas qismiga aylandi, raqamli banklar faoliyati yo'lga qo'yildi. Beshinchidan, elektron tijorat bozori hajmi barqaror o'sib, milliy elektron savdo maydonchalari faoliyati kengaymoqda, bu esa elektron xizmatlarga bo'lgan talabning ortib borayotganini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, tahlillar elektron xizmatlarni yanada rivojlantirish jarayonida e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan ayrim masalalar mavjudligini ham ko'rsatmoqda:

- hududlar kesimida raqamli tafovut — internet tezligi, qamrovi va sifati bo'yicha shahar va qishloq joylari o'rtasida sezilarli farq saqlanib qolmoqda;
- aholining ayrim qatlamlarida raqamli savodxonlik darajasining pastligi elektron xizmatlardan foydalanish faolligini cheklamoqda;
- axborot xavfsizligi va shaxsiy ma'lumotlar himoyasi bilan bog'liq xatarlar hamda foydalanuvchilar ishonchining yetarli emasligi;
- ayrim elektron xizmatlarning to'liq avtomatlashtirilmagani, ya'ni jarayonning bir qismi an'anaviy (qog'oz) shaklda saqlanib qolayotgani;
- davlat axborot tizimlari o'rtasidagi integratsiyaning yetarli darajada emasligi va ma'lumotlar almashinuvidagi uzilishlar;
- IT sohasi uchun malakali kadrlar taklifining cheklanganligi hamda mutaxassislarning xalqaro mehnat bozoriga yo'nalishi.

O'tkazilgan tahlil natijalariga tayangan holda O'zbekistonda elektron xizmatlar rivojlanishining quyidagi istiqbolli yo'nalishlarini ajratib ko'rsatish mumkin. Birinchi yo'nalish — davlat xizmatlarini proaktiv shaklga o'tkazish, ya'ni fuqaro murojaatini kutmasdan, hayotiy vaziyatlar asosida xizmatlarni avtomatik taqdim etish. Ikkinchi yo'nalish — sun'iy intellekt texnologiyalarini elektron xizmatlarga joriy etish: intellektual chat-botlar, tavsiya tizimlari va ma'lumotlarni intellektual tahlil qilish vositalari xizmat sifatini yangi bosqichga ko'taradi. Uchinchi yo'nalish — blokcheyn va smart shartnoma texnologiyalarini qo'llash orqali xizmatlar shaffofligi va ishonchligini ta'minlash. To'rtinchi yo'nalish — super-ilovalar (super-app) va yagona raqamli identifikatsiya tizimini rivojlantirish orqali xizmatlardan foydalanish qulayligini oshirish. Beshinchi yo'nalish — qishloq joylarda keng polosali internet qamrovini kengaytirish va aholining raqamli ko'nikmalarini oshirish dasturlarini amalga oshirish.

Elektron xizmatlar rivojlanishini hududlar kesimida tahlil qilish alohida ahamiyatga ega. Muallif tomonidan O'zbekiston hududlarini internetdan va raqamli xizmatlardan foydalanish darajasi bo'yicha klasterlash (K-means usuli) asosida o'tkazilgan tahlil hududlarning bir necha guruhga ajralishini ko'rsatdi: Toshkent shahri va ayrim rivojlangan viloyatlar yuqori ko'rsatkichli klasterni tashkil etsa, bir qator hududlar o'rtacha va past ko'rsatkichli klasterlarga kiradi. Bunday tabaqalanish raqamli rivojlanish siyosatini hududlar xususiyatidan kelib chiqqan holda differensiyalashgan tarzda amalga oshirish zarurligini asoslaydi: raqamli rivojlanish ko'rsatkichlari nisbatan past bo'lgan hududlarda birinchi navbatda infratuzilmani rivojlantirish va raqamli savodxonlikni oshirishga, yuqori ko'rsatkichli hududlarda esa xizmatlar sifatini va innovatsion yechimlarni joriy etishga urg'u berish maqsadga muvofiq.

Elektron xizmatlar rivojlanishining institutsional-huquqiy muhiti ham izchil takomillashtirilmoqda. O'zbekiston Respublikasining 2015-yil 9-dekabrda "Elektron hukumat to'g'risida"gi O'RQ-395-son Qonuni [2], 2022-yil 29-sentabrda "Elektron tijorat to'g'risida"gi O'RQ-792-son Qonuni [3] hamda 2019-yil 2-iyulda "Shaxsga doir ma'lumotlar to'g'risida"gi O'RQ-547-son Qonuni [4] sohaning huquqiy asoslarini shakllantirishga xizmat qilmoqda. Shunga qaramay, sun'iy intellekt, blokcheyn va raqamli aktivlar kabi yangi texnologiyalarni tartibga soluvchi normalarni yanada aniqlashtirish, shuningdek, iste'molchilar huquqlarini raqamli muhitda himoya qilish mexanizmlarini kuchaytirish zarurati saqlanib qolmoqda.

Muallifning tadqiqotlari doirasida elektron xizmatlar iste'molchilarini segmentlash asosida xizmatlarni shaxsiylashtirish yondashuvi taklif etilgan. Iste'molchilar xulq-atvorini klasterlash usullari yordamida tahlil qilish elektron xizmatlar platformalariga har bir segment ehtiyojiga mos xizmat takliflarini shakllantirish, marketing strategiyasini optimallashtirish va mijozlar sodiqligini oshirish imkonini beradi. Bunday ma'lumotlarga asoslangan yondashuv elektron xizmatlar bozorida raqobatbardoshlikni ta'minlashning muhim omili hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda elektron xizmatlar sohasi jadal rivojlanish bosqichini boshdan kechirmoqda: raqamli infratuzilma kengaymoqda, davlat xizmatlari raqamlashtirilmoqda, moliyaviy texnologiyalar

va elektron tijorat bozori barqaror o’smoqda. Ayni paytda hududiy raqamli tafovut, raqamli savodxonlik darajasi, axborot xavfsizligi va tizimlararo integratsiya bilan bog’liq masalalarni bosqichma-bosqich hal etish zarurati saqlanib qolmoqda. Elektron xizmatlarni yanada rivojlantirish uchun proaktiv davlat xizmatlarini joriy etish, sun’iy intellekt va blokcheyn texnologiyalarini qo’llash, raqamli infratuzilmani hududlarda tenglashtirish, aholining raqamli ko’nikmalarini oshirish hamda IT-kadrlar tayyorlash tizimini kuchaytirish maqsadga muvofiqdir. Ushbu chora-tadbirlarning kompleks amalga oshirilishi elektron xizmatlarni yanada rivojlantirish va milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini ta’minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI

1. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi “Raqamli O’zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi PF-6079-son Farmoni. LexUZ — O’zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. <https://lex.uz/docs/-5030957>
2. O’zbekiston Respublikasining 2015-yil 9-dekabrdagi “Elektron hukumat to’g’risida”gi O’RQ-395-son Qonuni. LexUZ — O’zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. <https://lex.uz/docs/-2833860>
3. O’zbekiston Respublikasining 2022-yil 29-sentabrdagi “Elektron tijorat to’g’risida”gi O’RQ-792-son Qonuni. — Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. <https://lex.uz/docs/-6213382>
4. O’zbekiston Respublikasining 2019-yil 2-iyuldagi “Shaxsga doir ma’lumotlar to’g’risida”gi O’RQ-547-son Qonuni. — Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. <https://lex.uz/docs/-4396419>
5. United Nations Department of Economic and Social Affairs. United Nations E-Government Survey 2024: Accelerating Digital Transformation for Sustainable Development. New York: United Nations, 2024. 205 p.
6. O’zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi. Rasmiy ma’lumotlar. Rasmiy veb-sayt. Murojaat sanasi: 09.07.2026.
7. O’zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo’mitasi. Rasmiy statistik ma’lumotlar. Rasmiy veb-sayt. Murojaat sanasi: 09.07.2026.
8. Gulyamov S.S., Ayupov R.H., Boltaboyeva G.R. Raqamli iqtisodiyot va elektron tijorat asoslari: o’quv qo’llanma. — Toshkent: TDIU, “Iqtisodiyot” nashriyoti, 2020. — 469 b.
9. O’zbekiston Respublikasi Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali. Portal faoliyati va elektron davlat xizmatlariga oid rasmiy ma’lumotlar. Murojaat sanasi: 09.07.2026.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Bosh muharriri: Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari: Nasimov Rashid

Muharrir: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner: Egamberdiev Elyor

“Raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt” jurnali 23.10.2020-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№1124 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

